

Határozatok Tára

MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2023. július 13.¹

C-606/21. sz. ügy

**Doctipharma SAS
kontra**

**Union des Groupements de pharmaciens d'officine (UDGPO),
Pictime Coreyre**

(a cour d'appel de Paris [párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Emberi felhasználásra szánt gyógyszerek – 2001/83/EK irányelv – Gyógyszerek lakossági távértékesítése – Orvosi rendelvény nélkül kiadható gyógyszerek – 2000/31/EK irányelv – Valamely társaság által egy weboldalon keresztül folytatott, ezen nem vényköteles gyógyszerekre vonatkozó tevékenység – A gyógyszertárak és a lakosság közötti közvetítési szolgáltatásban álló tevékenység – Az ilyen típusú értékesítés nemzeti jog általi korlátozása – A közegészség védelme”

I. Bevezetés

1. Az online gyógyszerértékesítés több uniós jogi aktus hatálya alá tartozik, és számos előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát képezte. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel a kérdést előterjesztő bíróság arra kéri a Bíróságot, hogy egy, az információs társadalommal összefüggő olyan szolgáltatással foglalkozzon, amely a gazdaság más ágazataiban alkalmazottakhoz hasonlóan lehetővé teszi vagy legalábbis elősegíti a kereskedők és ügyfelek összekapcsolását. A kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdések pontosabban a bizonyos tevékenységekre vonatkozó, az ilyen szolgáltatást nyújtó szolgáltatóval szemben elrendelt tilalomra vonatkoznak, amely az alkalmazandó nemzeti rendelkezések értelmezéséből ered, valamint arra, hogy e tilalom összeegyeztethető-e a 2001/83/EK irányelvvel.²

¹ Eredeti nyelv: francia.

² A 2011. június 8-i 2011/62/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2011. L 174., 74. o.; helyesbítések: HL 2015. L 124., 16. o.; HL 2021. L 355., 142. o.) módosított, az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 311., 67. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 69. o.; helyesbítések: HL 2006. L 235., 24. o.; HL 2014. L 239., 81. o.; HL 2019. L 317., 115. o.) (a továbbiakban: 2001/83 irányelv).

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

1. Az *információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokról szóló irányelvek*

2. A 98/34 irányelv³ 1. cikkének 2. pontja szerint:

„Ezen irányelv alkalmazásában az következő meghatározásokat kell alkalmazni:

[...]

2. »szolgáltatás«: az információs társadalom bármely szolgáltatása, azaz bármely, általában térítés ellenében, távolról, elektronikus úton és a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére nyújtott szolgáltatás.

E meghatározás alkalmazásában:

- »távolról« azt jelenti, hogy a szolgáltatást a felek egyidejű jelenléte nélkül nyújtják,
- »elektronikus úton« azt jelenti, hogy a szolgáltatás kezdőpontjától való elküldése és célállomásán való fogadása adatok feldolgozására (beleértve a digitális tömörítést is) és tárolására szolgáló elektronikus berendezés útján történik, valamint annak elküldése, továbbítása és vétele teljes egészében vezetéken, rádióon, optikai vagy egyéb elektromágneses eszköz útján történik,
- »a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére« azt jelenti, hogy az adatok továbbításával nyújtott szolgáltatás egyéni kérelemre történik.

[...]”

3. E fogalom meghatározásra több uniós jogi aktus is hivatkozik. Közelebbről, a 2000/31/EK irányelv⁴ 2. cikkének a) pontja a 98/34 irányelv 1. cikkének (2) bekezdésére utalva határozza meg az „információs társadalommal összefüggő szolgáltatások” fogalmát.

³ Az 1998. július 20-i 98/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 1998. L 217., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 21. kötet, 8. o.) módosított, a műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás megállapításáról szóló, 1998. június 22-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1998. L 204., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 20. kötet, 337. o.) (a továbbiakban: 98/34 irányelv).

⁴ A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (elektronikus kereskedelemről szóló irányelv) (HL 2000. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.).

2. A 2001/83 irányelv

4. A 2011/62 irányelv 1. cikkének 20. pontja beiktatta a 2001/83 irányelvbe a „Lakossági távértékesítés” címet viselő VIIa. címet, amelyben szerepel többek között a 85c. cikk, amelynek szövege a következő:

„(1) Az orvosi rendelvényhez kötött gyógyszerek információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokon keresztül lakossági távértékesítésre történő kínálását tiltó nemzeti jogszabályok sérelme nélkül a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a gyógyszerek információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokon keresztül lakossági távértékesítésére – a [98/34] irányelvben meghatározottak szerint – az alábbi feltételek mellett kerül sor:

- a) a gyógyszereket kínáló természetes vagy jogi személy az érintett személy székhelye szerinti tagállam nemzeti jogszabályaival összhangban engedéllyel rendelkezik vagy jogosult a lakossági gyógyszerellátásra, valamint a távértékesítésre is;
- b) az a) pontban említett személy legalább az alábbi adatokat bejelentette a székhelye szerinti tagállamnak:
 - i. név vagy cégnév és a tevékenység helyének állandó címe, ahonnan azokat a gyógyszereket szállítják;
 - ii. a gyógyszerek információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokon keresztül lakossági távértékesítésére irányuló tevékenység megkezdésének időpontja;
 - iii. az e célra felhasznált honlap címe és a honlap azonosításához szükséges összes lényeges információ;
 - iv. megfelelő esetben az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokon keresztül lakossági távértékesítésre felajánlott gyógyszerkészítmények VI. cím szerinti besorolása.

Adott esetben ezt az információt naprakésszé kell tenni;

- c) a gyógyszerkészítmények a 6. cikk (1) bekezdésével összhangban megfelelnek a rendeltetési hely szerinti tagállam nemzeti jogszabályainak;
- d) a [2000/31 irányelvben] foglalt tájékoztatási előírások sérelme nélkül a gyógyszereket kínáló honlap legalább a következőket tartalmazza:
 - i. a hatáskörrel rendelkező vagy a b) pontnak megfelelően kijelölt hatóság elérhetőségeit;
 - ii. a székhely szerinti tagállam (4) bekezdésben említett honlapjára mutató hiperhivatkozás;
 - iii. a (3) bekezdésben említett közös logó a honlap gyógyszerek lakossági távértékesítésével kapcsolatos minden oldalán jól láthatóan el van helyezve. A közös logónak hiperhivatkozást kell tartalmaznia a személynek a (4) bekezdés c) pontjában említett jegyzékben található bejegyzésére.

(2) A tagállamok a közegészségügy védelme alapján az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokon keresztül lakossági távértékesítésre kínált gyógyszerek területükön történő kiskereskedelmi értékesítésére vonatkozó feltételeket írhatnak elő.

[...]

(6) A [2000/31] irányelv és az e címben foglalt előírások sérelme nélkül a tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az (1) bekezdésben említett személyeken kívül minden más, a gyógyszereket az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokon keresztül lakossági távértékesítésre felajánló és a területükön működő személyre hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat szabjanak ki.”

B. A francia jog

5. A code de la santé publique (közegészségügyről szóló törvénykönyv) L. 5125-25. cikke értelmében:

„A gyógyszerészek vagy alkalmazottaik számára tilos megrendeléseket kérni a lakosságtól.

A gyógyszerészek számára tilos rendszeresen ügynökökön keresztül gyógyszerrendeléseket és az L. 4211-1. cikkben említett más termékekre és tárgyakra vonatkozó rendeléseket fogadni, valamint az ily módon tőlük megrendelt fent hivatkozott gyógyszereket, termékeket vagy tárgyakat értékesíteni és házhoz szállítani.

Bármely más személy által a gyógyszertáron kívül szállított rendelés csak az ügyfél nevét és címét tartalmazó lezárt csomagban adható át.

Mindazonáltal, az L. 5125-21. cikk első bekezdése rendelkezéseinek tiszteletben tartása mellett, a gyógyszertárban dolgozó gyógyszerészek, valamint a helyettesítésükre, segítségükre vagy támogatásukra jogszabály alapján jogosult más személyek személyesen átadhatják a rendelést azon betegek lakóhelyén, akiknek a helyzete ezt szükségessé teszi.”

6. E törvénykönyv L. 5125-26. cikke a következőket írja elő:

„Tilos az L. 4211-1. cikkben említett bármilyen gyógyszer, termék és tárgy értékesítése a lakosság számára az L. 4221-1. cikkben említett diplomával, bizonyítványokkal vagy egyéb tanúsítványokkal nem rendelkező személyek tulajdonában vagy irányítása alatt álló ügynöki vállalkozás, felvásárló szövetkezet vagy intézmény közreműködésével.”

III. Az alapeljárás tényállása

7. A Doctipharma SAS társaság által üzemeltetett www.doctipharma.fr weboldal lehetővé teszi az internethasználók számára, hogy „gyógyszertárak weboldalain keresztül” (vagy, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság másként fogalmazva jelzi, a „kereskedelmi weboldalát a Doctipharma műszaki megoldása alapján üzemeltető gyógyszerésztől”) vásároljanak gyógyszerészeti termékeket és nem vényköteles gyógyszerkészítményeket.

8. A kérdést előterjesztő bíróság ezen weboldal működését a következőképpen írja le. Az internethasználónak felhasználói fiókot kell létrehoznia, és ennek érdekében ki kell töltenie egy formanyomtatványt az azonosítását lehetővé tévő és az általa választott gyógyszerészek weboldalához való hozzáférést megkönnyítő személyes információk megadásával. A fiók létrehozása érdekében az internethasználónak meg kell jelölnie azt a gyógyszerészt, akinél vásárolni fog, és akihez a fiókja kapcsolódik majd. A Doctipharma weboldala az internethasználó

által megrendelhető gyógyszereket tartalmazó, előre rögzített katalógus formájában kínál nem vényköteles gyógyszerkészítményeket. Ez az oldal az árakat is feltüntető termékválaszték formájában bemutatja a gyógyszerészek által kínált gyógyszerkészítményeket, és továbbítja a megrendeléseket azoknak a gyógyszerészeknek, akiknek az oldala a Doctipharma weboldalán megtalálható. A fizetés egy valamennyi gyógyszertárra vonatkozó közös egységes fizetési rendszeren keresztül történik. A megrendelés véglegesítését a megrendelést leadó internethasználó felhasználói fiókjába és e-mail címére küldött üzenet erősíti meg.

9. Az Union des groupements de pharmaciens d'officine (UDGPO) a gyógyszerértékesítési csoportosulásokat tömörítő egyesület. Álláspontja szerint a Doctipharma által a gyógyszertárak részére kínált online értékesítési eljárás azt vonja maga után, hogy e társaság részt vesz az elektronikus gyógyszerkereskedelemben, és mivel e társaság nem gyógyszerész, e tevékenység jogellenes.

10. 2016. május 31-i ítéletével a tribunal de commerce de Nanterre (nanterre-i kereskedelmi bíróság, Franciaország) megállapította, hogy a Doctipharma weboldala jogellenesen értékesít gyógyszereket, és lényegében arra kötelezte e társaságot, hogy szüntesse meg az ezen az oldalon folytatott elektronikus gyógyszerkereskedelmet.

11. A Doctipharma fellebbezést nyújtott be a cour d'appel de Versailles-hoz (versailles-i fellebbviteli bíróság, Franciaország), amely 2017. december 12-i ítéletével hatályon kívül helyezte ezt az ítéletet. E bíróság ugyanis úgy ítélte meg, hogy a Doctipharma weboldala jogszerű, mivel az internethasználóknak a – Doctipharma által létrehozott, és a gyógyszertárban dolgozó gyógyszerészek weboldalainak technikai támogatást nyújtó platformon keresztül csupán továbbított – megrendeléseit maguk a gyógyszerészek kapják meg, anélkül hogy a Doctipharma egyéb módon beavatkozna e megrendelések kezelésébe. Az említett bíróság szerint ez az oldal az ügyfelek és gyógyszertárak közötti közvetlen kapcsolatfelvételt teszi lehetővé.

12. 2019. június 19-i ítéletével a Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) a közegészségügyről szóló törvénykönyv L.5125-25. és L.5125-26. cikkének megsértése miatt hatályon kívül helyezte ezt az ítéletet, és az ügyet visszautalta a jelen ügyben kérdést előterjesztő bíróság, a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország) elé. A Cour de cassation (semmitőszék) szerint a Doctipharma tevékenységéből, amely többek között a gyógyszertárban dolgozó gyógyszerészek és a potenciális ügyfelek gyógyszerértékesítés céljából történő összekapcsolásában áll, az következik, hogy e társaság közvetítői szerepet tölt be, és így módon a közegészségügyről szóló törvénykönyv e rendelkezéseit megsértve, anélkül hogy gyógyszerész képesítéssel rendelkezne, részt vesz a gyógyszerek elektronikus kereskedelmében.

13. 2019. augusztus 19-i nyilatkozatával a Doctipharma a cour d'appel de Paris-hoz (párizsi fellebbviteli bíróság) fordult, és ezt követően azt kérte, hogy az előzetes döntéshozatal céljából terjesszen több, lényegében a 2001/83 irányelv 85c. cikkének értelmezésére és a szolgáltatások szabad mozgásának elvére vonatkozó kérdést a Bíróság elé.

14. A Doctipharma úgy véli, hogy tevékenysége a gyógyszerek online értékesítését szabályozó rendelkezéseknek megfelelően a gyógyszertárban dolgozó gyógyszerészeknek a nem vényköteles gyógyszerkészítmények elektronikus kereskedelmére szolgáló weboldalai elkészítésére és működtetésére irányuló közös megoldások kidolgozásában és műszaki karbantartásában áll. A Doctipharma szerint a francia bíróságoknak annak meghatározása érdekében, hogy a gyógyszerértékesítést érintő közvetítésre vonatkozó, a közegészségügyről szóló törvénykönyv

L.5125-25. cikkének második bekezdéséből és L.5125-26. cikkekből eredő tilalmat alkalmazni kell-e a tevékenységére, e nemzeti rendelkezéseket a 2001/83 irányelv 85c. cikkére tekintettel kell értelmezniük.

15. Ezenkívül a Doctipharma azt állítja, hogy az Asociación Profesional Elite Taxi ítéletben⁵ kialakított megoldás ezen ügy sajátos körülményein alapul, különösen azon, hogy az Uber társaság meghatározó befolyást gyakorolt a sofőrök szolgáltatásainak feltételeire, és ennél fogva nem ültethető át az alapeljárásra. Álláspontja szerint ugyanez vonatkozik az A (Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése) ítéletre⁶ is, mivel az ezen ítélet alapjául szolgáló ügy arról szólt, hogy a gyógyszer-értékesítéssel kapcsolatos reklámokra vonatkozó francia korlátozások alkalmazhatóak-e a Franciaországtól eltérő tagállamban székhellyel rendelkező, a francia fogyasztók számára a weboldalán keresztül gyógyszereket forgalmazó társaságra, és így az alapeljárás tárgyától eltérő problémára vonatkozott. A Doctipharma mindazonáltal rámutat arra, hogy ez az ítélet annyiban releváns a jelen jogvita szempontjából, amennyiben az ezen ügyben szóban forgó online gyógyszer-értékesítési platform esetében a 2000/31 irányelv 2. cikkének a) pontja értelmében vett, információs társadalommal összefüggő szolgáltatásról volt szó.

16. Ugyanezen gondolatmenetet követve a kérdést előterjesztő bíróság az Asociación Profesional Elite Taxi ítéletre⁷ hivatkozva egyrészt arra hivatkozik, hogy a Doctipharma által nyújtott szolgáltatás az ezen ítéletben szóban forgó szolgáltatástól eltérő jellemzőkkel rendelkezik, mivel a gyógyszertárban dolgozó gyógyszerészek – az Uber nem hivatásos sofőrjeitől eltérően – gyógyszerek értékesítésével üzletszerűen foglalkozó személyek, másrészt pedig nem tűnik úgy, hogy a Doctipharma beavatkozna a gyógyszerek árának megállapításába. Az A (Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése) ítéletet⁸ illetően a kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy az nem ugyanazokra a kérdésekre vonatkozik, mint amelyek az alapeljárásban felmerültek, mivel ez az ítélet a gyógyszerek reklámozására vonatkozó francia korlátozásoknak a 2001/83 irányelv 85c. cikkével való összeegyeztethetőségével kapcsolatos.

IV. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

17. E körülmények között a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) 2021. szeptember 17-i, a Bírósághoz 2021. szeptember 30-án érkezett határozatával úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) A [98/34] irányelv értelmében vett »információs társadalom bármely szolgáltatásának« kell-e minősíteni [...] a Doctipharma által a www.doctipharma.fr weboldalon és onnan kiindulva végzett tevékenységet?
- 2) Ebben az esetben a [2001/83] irányelv 85c. cikkének hatálya alá tartozik-e [...] a Doctipharma által a www.doctipharma.fr weboldalon és onnan kiindulva végzett tevékenység?
- 3) Úgy kell-e értelmezni a [2001/83] irányelv 85c. cikkét, hogy a közegészség-védelemmel igazolható korlátozásnak minősül [...] a Doctipharma által a www.doctipharma.fr weboldalon és onnan kiindulva végzett tevékenységnek a közegészségüggyről szóló törvénykönyv L.5125-25. és L.5125-26. cikkének értelmezéséből eredő tilalma?

⁵ 2017. december 20-i ítélet (C-434/15, EU:C:2017:981).

⁶ 2020. október 1-jei ítélet (C-649/18, EU:C:2020:764).

⁷ 2017. december 20-i ítélet (C-434/15, EU:C:2017:981).

⁸ 2020. október 1-jei ítélet (C-649/18, EU:C:2020:764).

- 4) Amennyiben nem ez az eset áll fenn, úgy kell-e értelmezni a [2001/83] irányelv 85c. cikkét, hogy az lehetővé teszi [...] a Doctipharma által a www.doctipharma.fr weboldalon és onnan kiindulva végzett tevékenységet?
- 5) Ebben az esetben a Doctipharma tevékenységét érintő, a közegészségügyről szóló törvénykönyv L.5125-25. és L. 5125-26. cikkének a Cour de cassation (semmitűszék) általi értelmezéséből eredő tilalmát igazolja-e a [2001/83] irányelv 85c. cikke értelmében vett közegészség-védelem?
- 6) Amennyiben nem ez az eset áll fenn, úgy kell-e értelmezni a [2001/83] irányelv 85c. cikkét, hogy az lehetővé teszi a Doctipharma által kínált, »információs társadalommal összefüggő szolgáltatásban« álló tevékenységet?

18. Írásbeli észrevételeket az alapeljárás felei, a francia, a cseh és az olasz kormány, valamint az Európai Bizottság nyújtott be. A 2023. április 19-én tartott tárgyaláson az alapeljárás felei, a francia kormány, valamint a Bizottság képviseltette magát.

V. Elemzés

A. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről

19. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésével az előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a Doctipharma által a weboldalán végzett tevékenység a 98/34 irányelv értelmében vett „információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak” minősül-e.⁹

20. Előzetesen meg kell jegyezni, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem nem ad teljes képet a Doctipharma által nyújtott szolgáltatásról, és a felek által e tekintetben szolgáltatott információk nem mindig koherensek. Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság által közölt információk fényében az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdést úgy kell értelmezni, hogy az lényegében arra vonatkozik, hogy a 98/34 irányelv 1. cikkének 2. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „információs társadalom bármely szolgáltatásának” minősül a valamely weboldalon nyújtott olyan szolgáltatás, amely abban áll, hogy orvosi rendelvény nélkül kiadható gyógyszereknek az ezen weboldalra regisztrált gyógyszerterek oldalairól történő értékesítése céljából összekapcsolják a gyógyszerészeket és az ügyfeleket.

21. A 98/34 irányelv úgy határozza meg az „információs társadalom bármely szolgáltatását”, mint „bármely, általában térítés ellenében, távolról, elektronikus úton és a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére nyújtott szolgáltatás[t]”.

⁹ E tekintetben nem zárható ki, hogy az első kérdésre adandó válasz nemcsak a 98/34 irányelv rendelkezéseinek, hanem a műszaki szabályokkal és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályokkal kapcsolatos információszolgáltatási eljárás megállapításáról szóló, 2015. szeptember 9-i (EU) 2015/1535 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2015. L 241., 1. o.) rendelkezéseinek értelmezését is szükségessé teszi. A 98/34 irányelvet ugyanis 2015. október 7-én hatályon kívül helyezte a 2015/1535 irányelv, és a Doctipharma írásbeli észrevételeiben jelzi, hogy a szóban forgó szolgáltatást 2016-ig nyújtották. Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy a második irányelv átvette az „információs társadalom bármely szolgáltatása” fogalmának az első irányelvben szereplő meghatározását, így e második irányelvnek az alapügy tényállására való alkalmazása mindenesetre nem befolyásolná az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre adandó választ.

22. E tekintetben elsősorban a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem nem tartalmaz egyetlen olyan konkrét információt sem, amely lehetővé tenné annak megállapítását, hogy a Doctipharma által nyújtott szolgáltatást térítés ellenében nyújtják. Kitűnik belőle azonban, hogy a gyógyszerészek weboldalukat a Doctipharma műszaki megoldásán keresztül üzemeltették; ebből azt a következtetést vonom le, hogy az előbbieknak előzetesen regisztrálniuk kell erre a szolgáltatásra. Írásbeli észrevételeiben a Doctipharma megjegyzi, hogy a gyógyszerészek átalánydíj alapján regisztrálnak a platformjára. A francia kormány hozzáteszi, hogy a Doctipharma által nyújtott szolgáltatás keretében ezenkívül sor kerül az értékesítések platform által beszedett összege bizonyos százalékanak visszatartására. Mindenesetre ebben az összefüggésben nincs jelentősége annak, hogy a térítés az ügyfél által fizetett árból a Doctipharma által levont összegből vagy a gyógyszerész által teljesített kifizetésből következik. Az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás díját ugyanis nem szükségszerűen a szolgáltatást igénybe vevő személyek fizetik meg.¹⁰

23. Másodsorban, a kérdést előterjesztő bíróság jelzi – amint az a jelen indítvány 7. és 8. pontjából kitűnik –, hogy az internethasználók a Doctipharma weboldalán a gyógyszerkészítményeket és a nem vényköteles gyógyszereket a gyógyszertárak weboldalairól vásárolják meg. Hozzáteszi, hogy a Cour de cassation (semmitőszék) azzal az indokkal helyezte hatályon kívül a cour d'appel de Versailles (versailles-i fellebbviteli bíróság) ítéletét, hogy ez utóbbi nem vont le következtetéseket azon saját megállapításaiból, amelyek szerint a Doctipharma weboldalán végzett tevékenysége többek között gyógyszertárban dolgozó gyógyszerészek és az ügyfelek gyógyszerértékesítés céljából történő összekapcsolásában áll. Így attól a vitatott kérdéstől függetlenül, hogy jogi szempontból a francia jogban elfogadott fogalommeghatározások és fogalmak szerint a Doctipharma által nyújtott szolgáltatás a közvetítés vagy az ügynöki tevékenység egyik formájának minősül-e, meg kell állapítani, hogy e szolgáltatás ténybeli szempontból lehetővé teszi, vagy legalábbis elősegíti a gyógyszerészek és az ügyfelek összekapcsolását.

24. E körülmények között meg kell állapítani, hogy mivel az ügyfél és a gyógyszertár összekapcsolására weboldalon keresztül, egyidejű jelenlét nélkül kerül sor, a Doctipharma által nyújtott szolgáltatás távrolól és elektronikus úton nyújtott szolgáltatásnak minősül.¹¹ E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a gyógyszerész és az ügyfél a szerződés megkötése folyamatának egyetlen pillanatában sem lép-e kapcsolatba egymással vagy a Doctipharmával más módon, mint elektronikus berendezés útján.

25. Harmadsorban, a jelen indítvány 22. pontjában ismertetett megállapításokból kitűnik, hogy a Doctipharma által nyújtott szolgáltatást mind a gyógyszerészek – akiknek regisztrálniuk kell a Doctipharma weboldalán ahhoz, hogy igénybe vehessék az e társaság által nyújtott szolgáltatást –, mind pedig az – ezen weboldalon regisztrált gyógyszerészekről gyógyszereket vásárolni kívánó – ügyfelek egyéni kérelmére nyújtják.

26. Következésképpen meg kell állapítani, hogy főszabály szerint a 98/34 irányelv értelmében vett „információs társadalom bármely szolgáltatásának” minősül a szolgáltató által egy weboldalon nyújtott olyan szolgáltatás, amely abban áll, hogy a gyógyszerészeket és az ügyfeleket összekapcsolja az orvosi rendelvény nélkül kiadható gyógyszereknek az erre az oldalra átalánydíj alapján regisztráló gyógyszertárak oldalairól történő értékesítése céljából, anélkül hogy e szolgáltató, a gyógyszerész és az ügyfél az adásvételi szerződés megkötése során más módon, mint elektronikus berendezés útján kapcsolatba lépne egymással.

¹⁰ Lásd ebben az értelemben: 2020. december 3-i Star Taxi App ítélet (C-62/19, EU:C:2020:980, 45. pont).

¹¹ Lásd analógia útján: 2019. december 19-i Airbnb Ireland ítélet (C-390/18, EU:C:2019:1112, 47. pont).

27. Mindemellett az Asociación Profesional Elite Taxi ítéletnek,¹² az Airbnb Ireland ítéletnek¹³ és a Star Taxi App ítéletnek¹⁴ megfelelően, amelyekre a kérdést előterjesztő bíróság és észrevételeikben a felek hivatkoznak, egy, az ügyfelek és szolgáltatók összekapcsolásában álló, a 98/34 irányelv 1. cikkének 2. pontjában előírt feltételek mindegyikének megfelelő szolgáltatás főszabály szerint az ahhoz kapcsolódó, az e szolgáltatók által nyújtott későbbi szolgáltatástól elkülönült szolgáltatásnak minősül, és ezért azt „információs társadalom bármely szolgáltatásának” kell minősíteni. Más a helyzet azonban akkor, ha ez az összekapcsolási szolgáltatás nyilvánvalóan egy olyan átfogó szolgáltatás szerves része, amelynek a fő eleme egy másik jogi minősítés körébe tartozó szolgáltatás. Ezen ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy ez a helyzet akkor, ha ez az összekapcsolási szolgáltatás funkcionálisan és gazdaságilag elválaszthatatlan a másik szolgáltatástól. Egyébiránt az is szükséges, hogy ezen első szolgáltatás nyújtója e második szolgáltatás általános működését is megszervezze és ellenőrizze.¹⁵

28. E tekintetben először is és mindenekelőtt, amint azt a Bíróság a Ker-Optika ítéletében¹⁶ a 2000/31 irányelv (18) preambulumbekzdésére és az ezen irányelvre irányuló javaslat indoklására hivatkozva megjegyezte, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások magukban foglalják különösen az áruk online eladását, valamint azokat a szolgáltatásokat, amelyek lehetővé teszik elektronikus ügyletek áruk megvásárlása céljából történő online végrehajtását, mint például az interaktív „teleshoppingot” és az elektronikus áruházakat.

29. E körülmények között kétségeim vannak azzal kapcsolatban, hogy a jelen indítvány 27. pontjában említett ítélkezési gyakorlat teljes mértékben alkalmazható-e azokra a helyzetekre, amelyekben az áruk online eladásában álló tevékenységet elősegíti az információs társadalommal összefüggő – az eladókat és az ügyfeleket összekapcsoló másik szolgáltató által nyújtott – szolgáltatás, vagy az előbbi tevékenységet akár az ilyen szolgáltatás révén végzik. Ilyen helyzetekben az összekapcsolási szolgáltatás nem lehet szerves része egy olyan átfogó szolgáltatásnak, amelynek a fő eleme nem minősül „információs társadalom bármely szolgáltatásának”. Amint az ugyanis a jelen indítvány 28. pontjából kitűnik, az online értékesítési szolgáltatás önmagában véve az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak minősül.

30. Ennélfogva annak megállapítása, hogy az eladók és az ügyfelek összekapcsolására irányuló szolgáltatás egy átfogó értékesítési szolgáltatás szerves részét képezi, nem változtatná meg szükségképpen ezen szolgáltatás „információs társadalom bármely szolgáltatásának” való jogi minősítését. Mindazonáltal annak a megállapításnak, hogy a jelen indítvány 27. pontjában említett ítélkezési gyakorlatban kialakított kritériumok teljesülnek, ahhoz a következtetéshez kell vezetnie, hogy a szolgáltató, aki olyan szolgáltatást nyújt, amely *a priori* egyszerűen az eladók és az ügyfelek összekapcsolásában áll, maga az értékesítési szolgáltatás nyújtója.

31. Mindenesetre és másodsorban, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, a jelen ügyben szóban forgó szolgáltatás nem felel meg a jelen indítvány 27. pontjában említett ítélkezési gyakorlatban kialakított kritériumoknak.

¹² 2017. december 20-i ítélet (C-434/15, EU:C:2017:981, 37. és 40. pont).

¹³ 2019. december 19-i ítélet (C-390/18, EU:C:2019:1112, 50. pont).

¹⁴ 2020. december 3-i ítélet (C-62/19, EU:C:2020:980, 49. pont).

¹⁵ Lásd ebben az értelemben: 2017. december 20-i Asociación Profesional Elite Taxi ítélet (C-434/15, EU:C:2017:981, 38. és 39. pont); 2019. december 19-i Airbnb Ireland ítélet (C-390/18, EU:C:2019:1112, 53–56. pont); 2020. december 3-i Star Taxi App ítélet (C-62/19, EU:C:2020:980, 50–53. pont).

¹⁶ 2010. december 2-i Ker-Optika ítélet (C-108/09, EU:C:2010:725).

32. Egyrészt ugyanis a gyógyszertárban dolgozó gyógyszerészek a gyógyszerek értékesítésével üzletszerűen foglalkozó személyek, akik a Doctipharma által nyújtott szolgáltatástól függetlenül folytathatnak távértékesítést, így ez a szolgáltatás elválasztható a tulajdonképpeni értékesítési ügylettől. Másrészt nem tűnik ki, hogy a Doctipharma szervezi meg az értékesítési ügyletek általános működését, mivel a gyógyszertárban dolgozó gyógyszerészt az ügyfél választja ki, és e társaság nem avatkozik be az értékesítéssel üzletszerűen foglalkozó személyek által értékesített gyógyszerek árának megállapításába, és nem gyakorol ellenőrzést ezen értékesítési ügyletek felett. Ezenkívül az a körülmény, hogy a gyógyszereket a Doctipharma weboldalán előre rögzített katalógus formájában mutatják be, nem jelenti szükségképpen azt, hogy e társaság határozza meg a gyógyszerek kínálatát. A tárgyaláson folytatott vitákból ugyanis az tűnik ki, hogy ezt a katalógust először egy olyan lista alapján állították össze, amelyen a Doctipharma és az e társaság szolgáltatására regisztrált gyógyszerészek székhelye szerinti tagállamban engedélyezett valamennyi gyógyszer szerepel, majd ezt követően a listát a regisztrált gyógyszerészek által biztosított gyógyszerek elérhetőségére vonatkozó adatokkal egészítik ki.

33. A fentiekre tekintettel fenntartom a jelen indítvány 26. pontjában kifejtett álláspontomat. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a 98/34 irányelv 1. cikkének 2. pontja értelmében vett „információs társadalom bármely szolgáltatásának” minősül a szolgáltató által egy weboldalon nyújtott olyan szolgáltatás, amely abban áll, hogy a gyógyszerészeket és az ügyfeleket összekapcsolja az orvosi rendelvény nélkül kiadható gyógyszereknek az erre az oldalra átalánydíj alapján regisztráló gyógyszertárak oldalairól történő értékesítése céljából, anélkül hogy e szolgáltató, a gyógyszerész és az ügyfél az adásvételi szerződés megkötése során más módon, mint elektronikus berendezés útján kapcsolatba lépne egymással. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy ténybeli szempontból az alapeljárásban szóban forgó szolgáltatással kapcsolatban ezen elemek mindegyike fennállt-e.

B. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésről

1. A kérdés körülhatárolása

34. Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2001/83 irányelv 85c. cikke (1) bekezdésének a) pontját és (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy e rendelkezések valamelyikének hatálya alá tartozik az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésben leírthoz hasonló szolgáltatást nyújtó szolgáltatóval szemben előírt tilalom, amely azon nemzeti rendelkezések értelmezéséből ered, amelyek megtiltják e szolgáltatás igénybevételét az orvosi rendelvény nélkül kiadható gyógyszerek lakossági távértékesítésére engedéllyel rendelkező vagy arra jogosult személyek számára.

35. Kétségtelen, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által megfogalmazott e második kérdés egyszerűen arra vonatkozik, hogy a Doctipharma tevékenysége a 2001/83 irányelv 85c. cikkének hatálya alá tartozik-e.

36. Ez a kérdés azonban valójában előzetes kérdést képez az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik, negyedik, ötödik és hatodik kérdéshez képest, amelyekkel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy a 2001/83 irányelv 85c. cikkével ellentétes-e a Doctipharmával szemben előírt tilalom. Ahhoz, hogy e kérdésre választ lehessen adni, nemcsak azt kell meghatározni, hogy a Doctipharma tevékenysége e rendelkezés hatálya alá

tartozik-e, hanem azonosítani kell e cikk azon konkrétabb pontjait is, amelyek hatálya alá e tevékenységnek az alapeljárásban szóban forgó nemzeti rendelkezések értelmezéséből következő tilalma tartozik.

37. E tekintetben egyrészt a 2001/83 irányelv 85c. cikkének (1) bekezdése felsorolja azokat a feltételeket, amelyek a gyógyszerek információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokon keresztüli lakossági távértékesítésére vonatkoznak („[feltételek, amelyek mellett] a gyógyszerek [...] [...]értékesítésére [sor] kerül”). Közelebbről, ezen irányelv 85c. cikke (1) bekezdésének a) pontja előírja, hogy „a gyógyszereket kínáló természetes vagy jogi személy[nek] az érintett személy székhelye szerinti tagállam nemzeti jogszabályaival összhangban engedéllyel [kell] rendelkez[nie] vagy jogosult[nak] [kell lennie] a lakossági gyógyszerellátásra, valamint a távértékesítésre is”. Ezt a rendelkezést kiegészíti az említett irányelv 85c. cikkének (6) bekezdése, amely szerint „a tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az (1) bekezdésben említett személyeken kívül minden más, a gyógyszereket az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokon keresztül lakossági távértékesítésre felajánló és a területükön működő személyre hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat szabjanak ki”.

38. Másrészt a 2001/83 irányelv 85c. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy „[a] tagállamok a közegészségügy védelme alapján az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokon keresztül lakossági távértékesítésre kínált gyógyszerek területükön történő kiskereskedelmi értékesítésére vonatkozó feltételeket írhatnak elő”.

39. E körülmények között az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik és ötödik kérdésben szereplő, a közegészségügy védelmével való igazolásra történő hivatkozás arra enged következtetni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a szóban forgó nemzeti rendelkezések a 2001/83 irányelv 85c. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartoznak. Mindazonáltal, amint azt a tárgyaláson folytatott viták is mutatják, ez a megállapítás távolról sem nyilvánvaló. Következésképpen javaslom a második kérdés oly módon történő átfogalmazását, hogy a Bíróság azt értékelje, hogy annak megállapítása, hogy a szóban forgó nemzeti rendelkezések a 2001/83 irányelv 85c. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartoznak, megfelel-e ezen irányelv helyes értelmezésének.¹⁷

40. E célból és ahhoz, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre hasznos választ lehessen adni, meg kell vizsgálni a 2001/83 irányelv 85c. cikke (1) bekezdése a) pontja és 85c. cikke (2) bekezdése hatályának elhatárolását.

2. Az érintett rendelkezések hatályának elhatárolása

41. A 2001/83 irányelv 85c. cikke (1) bekezdésének a) pontjából és (6) bekezdéséből kitűnik, hogy a gyógyszerek információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokon keresztüli lakossági távértékesítésére vonatkozó feltételek egyike azokra a személyekre vonatkozik, akik ilyen tevékenységet folytathatnak. Amint az az előbbi rendelkezésből kitűnik, olyan személyekről kell, hogy szó legyen, akik az e személyek székhelye szerinti tagállam nemzeti jogszabályaival összhangban engedéllyel rendelkeznek vagy jogosultak a lakossági gyógyszerellátásra, valamint a távértékesítésre is. Másként fogalmazva, az említett rendelkezés felfogható úgy, mint amely arra a kérdésre ad választ, hogy „ki” folytathat online gyógyszerértékesítést. Egyébiránt, bár az ezen

¹⁷ Lásd a jelen indítvány 34. pontját.

irányelv 85c. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt feltétel az uniós jogból ered, a személy székhelye helye szerinti tagállam (a származási tagállam) feladata, hogy választ adjon erre a kérdésre.

42. Ezzel szemben a 2001/83 irányelv 85c. cikkének (2) bekezdése a tagállam – amelynek területén a távértékesítésre kínált gyógyszereket értékesítik – azon hatáskörére vonatkozik, hogy a „gyógyszerek [e tagállam] terület[é]n történő kiskereskedelmi értékesítésére vonatkozó feltételeket” írjon elő. A rendeltetési hely szerinti tagállam által nemzeti szinten esetlegesen bevezetett feltételekről van tehát szó.

43. Következésképpen – különösen akkor, ha a gyógyszereket online értékesítő személy abban a tagállamban rendelkezik székhellyel, amelynek területén e gyógyszereket értékesítik, mint a jelen ügyben is – különbséget kell tenni a 2001/83 irányelv 85c. cikke (1) bekezdésének a) pontjában előírt feltétel, valamint az ezen irányelv 85c. cikkének (2) bekezdése alapján előírt, az online értékesítésre kínált gyógyszerek kiskereskedelmi értékesítésére vonatkozó feltételek között.

44. Márpedig az e két rendelkezésben használt kifejezések, és különösen a 2001/83 irányelv 85c. cikkének (2) bekezdésében („az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokon keresztül lakossági távértékesítésre kínált gyógyszerek [...] kiskereskedelmi értékesítésére vonatkozó feltételek”) szereplő kifejezések általános jellegére figyelemmel nem gondolom, hogy ezt a rejtélyt e rendelkezések szó szerinti értelmezésével meg lehetne oldani. Ezzel szemben az e két rendelkezés körébe tartozó feltételek megkülönböztetése szempontjából hasznos szempontok találhatók elsősorban a 2011/62 irányelv (21)–(24) preambulumbekkezdésében és az azokban hivatkozott ítélkezési gyakorlatban, másodsorban pedig a 2000/31 irányelvben, amely szintén a termékek online forgalmazására vonatkozik.

a) A 2011/62 irányelvről

45. A 2001/83 irányelvbe a 85c. cikket beiktató 2011/62 irányelv (21) preambulumbekkezdése kimondja, hogy „a lakossági kiskereskedelmi gyógyszerellátás különös feltételeit uniós szinten nem harmonizálták és, hogy ezért a tagállamok az [EUM-Szerződés] szabta korlátokon belül feltételeket írhatnak elő a lakossági gyógyszerellátásra vonatkozóan”. Ezen irányelv (22)–(24) preambulumbekkezdése pontosításokkal szolgál e tekintetben.

46. Mindenekelőtt ugyanis a 2011/62 irányelv (22) preambulumbekkezdése kimondja, hogy „[a] kiskereskedelmi gyógyszerellátás feltételei uniós joggal való összeegyeztethetőségének vizsgálata során [a Bíróság] elismerte a gyógyszerek igen sajátos jellegét, hiszen gyógyhatásaik élesen elkülöníthetővé teszik őket a többi terméktől. A Bíróság továbbá rámutatott arra, hogy [...] a tagállamok feladata eldönteni, hogy milyen szinten óhajtják biztosítani a közegészségügy védelmét, és azt milyen módon kívánják megvalósítani. Ez a szint tagállamonként változhat, ezért a tagállamok részére bizonyos mérlegelési mozgásteret kell lehetővé tenni a területükön folytatott lakossági gyógyszerellátásra vonatkozó feltételek tekintetében”. Ezt követően ezen irányelv (23) preambulumbekkezdése megállapítja, hogy „[k]ülönösen a közegészségügyi kockázatok alapján és a tagállamoknak a közegészségügy védelme szintjének meghatározására vonatkozó jogukra tekintettel a Bíróság ítélkezési gyakorlata elismerte, hogy a tagállamok főszabály szerint fenntarthatják a gyógyszerek kiskereskedelmi értékesítésének jogát kizárólag a gyógyszerészek részére”. Végül az említett irányelv (24) preambulumbekkezdése rögzíti, hogy „[e]zért a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján a tagállamok lehetőséget kapnak arra, hogy az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások eszközei által távértékesítésre kínált gyógyszerek

kiskereskedelmi értékesítésére vonatkozóan a közegészségügy védelme által igazolható feltételeket határozzanak meg. E feltételek indokolatlan mértékben nem korlátozhatják a belső piac működését”.

47. Egyébiránt, amint az a 2011/62 irányelv (22) és (23) preambulumbekzdésében hivatkozott Apothekerkammer des Saarlandes és társai ítéletből¹⁸ kitűnik, a lakossági gyógyszerellátás feltételei többek között a gyógyszerek kiskereskedelmi értékesítésének módjaira, és különösen azon lehetőségre vonatkoznak, hogy a gyógyszerek kiskereskedelmi értékesítésének jogát kizárólag a tényleges szakmai függetlenséggel rendelkező gyógyszerészek részére tartsák fenn, valamint hogy olyan intézkedéseket hozzanak, amelyek alkalmasak e függetlenség sérelmének kockázatát kizárni vagy csökkenteni, amennyiben az említett sérelem olyan jellegű lenne, hogy befolyásolhatná a lakosság gyógyszerekkel való ellátásának megbízhatóságát és minőségi színvonalát.

48. Meg kell azonban jegyezni, hogy az Apothekerkammer des Saarlandes és társai ítélet¹⁹ nem az online értékesítésre vonatkozik, és azt mindenesetre a 2011/62 irányelv elfogadása előtt hozták. Az ezen irányelvvel beiktatott módosításoknak megfelelően arra a kérdésre, hogy „ki” folytathat online gyógyszerértékesítést, a 2001/83 irányelv 85c. cikke (1) bekezdésének a) pontja vonatkozik.²⁰ Következésképpen, mivel ez a kérdés jelenleg ez utóbbi rendelkezés hatálya alá tartozik, nem tartozhat az online értékesítésre kínált gyógyszerek kiskereskedelmi értékesítésére vonatkozó, a rendeltetési hely szerinti tagállam által ezen irányelv 85c. cikkének (2) bekezdése alapján előírt feltételek hatálya alá. Ezzel szemben e rendelkezés az Apothekerkammer des Saarlandes és társai ítéletben²¹ említett egyéb aspektusokkal, tudniillik a gyógyszerek kiskereskedelmi értékesítésének módjaival, és különösen azon intézkedésekkel kapcsolatos feltételekre vonatkozik, amelyek alkalmasak a lakossági gyógyszerellátásra engedéllyel rendelkező vagy arra jogosult személyek függetlensége sérelmének kockázatát kizárni vagy csökkenteni.

49. A fentiekre tekintettel, amennyiben meg kell állapítani, hogy a Doctipharma az általa nyújtott, információs társadalommal összefüggő szolgáltatás révén gyógyszerek lakossági távértékesítésére irányuló szolgáltatást kínál, az e társasággal szemben előírt tilalmat a 2001/83 irányelv 85c. cikke (1) bekezdésének a) pontja, és esetlegesen e cikk (6) bekezdése alapján kell vizsgálni. Ezzel szemben, ha nem tekinthető úgy, hogy a Doctipharma gyógyszereket kínál lakossági távértékesítésre, akkor a Doctipharmával szemben előírt tilalmat a gyógyszerek ezen irányelv 85c. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartozó értékesítési módjának kell tekinteni. Anélkül, hogy előre el kívánnám dönteni azt az értékelést, amelyet a kérdést előterjesztő bíróságnak a jelen ügyben el kell végeznie, e második minősítést támogatom.

50. Egyrészt ugyanis úgy vélem, hogy a jelen indítvány 27. pontjában említett ítélkezési gyakorlat által kialakított kritériumokon alapuló elemzés eredménye a 2001/83 irányelv 85c. cikke (1) bekezdése a) pontjának hatálya alá tartozó eset, illetve az ezen irányelv 85c. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartozó eset közötti különbségtétel szempontjából is releváns. Ugyanezen kritériumok alkalmazása lehetővé tenné az e két rendelkezésben elfogadott megoldások koherenciájának biztosítását, és amint azt az alábbiakban bemutatom,²² bizonyos

¹⁸ 2009. május 19-i ítélet (C-171/07 és C-172/07, EU:C:2009:316, 34. és 35. pont).

¹⁹ 2009. május 19-i ítélet (C-171/07 és C-172/07, EU:C:2009:316, 19., 31., 34. és 35. pont).

²⁰ Lásd a jelen indítvány 41. pontját.

²¹ 2009. május 19-i ítélet (C-171/07 és C-172/07, EU:C:2009:316).

²² Lásd a jelen indítvány 56–64. pontját.

párhuzam áll fenn ezen irányelvek között az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokkal kapcsolatos felfogásukat illetően a gyógyszerek online értékesítésének kontextusában.

51. Mindenesetre, és a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok függvényében, elemzésemből az következik, hogy – amint azt a jelen indítvány 32. pontjában megjegyeztem – a Doctipharma saját szolgáltatást nyújt, amely nem képezi szerves részét egy olyan átfogó szolgáltatásnak, amelynek fő eleme a gyógyszerek értékesítése, így nem tekinthető úgy, hogy e társaság információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokon keresztül gyógyszerek lakossági távértékesítését kínálja.

52. Másrészt a Doctipharma által nyújtható hasonló szolgáltatás tilalma az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik és ötödik kérdés szövege szerint az alapeljárásban szóban forgó nemzeti rendelkezések értelmezéséből ered. Márpedig úgy tűnik, hogy e rendelkezések a lakossági gyógyszerellátásra, valamint a távértékesítésre engedéllyel rendelkező vagy arra jogosult személyek számára megtiltanak bizonyos magatartásokat a gyógyszerek értékesítése során. Ily módon úgy tűnik, hogy a Doctipharma által nyújtott szolgáltatás tilalma maga abból ered, hogy e személyek számára tiltják a Doctipharma által nyújtható hasonló szolgáltatások igénybevételét. Ebből a szempontból az előzetes döntéshozatalra előterjesztett e kérdésekben említett tilalom a gyógyszerek online értékesítésének módjait meghatározó nemzeti rendelkezések értelmezéséből ered.

53. A teljesség kedvéért, az alapeljárásban szóban forgó tilalom a céljára tekintettel olyan intézkedésnek tekinthető, amellyel a nemzeti jogalkotó a lakossági gyógyszerellátásra engedéllyel rendelkező vagy arra jogosult személyek függetlensége sérelmének kockázatát kívánta kizárni vagy csökkenteni. Az Apothekerkammer des Saarlandes és társai ítéletnek²³ a 2001/83 irányelvvel összefüggésben általam kifejtett értelmezésére²⁴ figyelemmel az ilyen intézkedés ezen irányelv 85c. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartozna.

54. A fentiekre tekintettel – a kérdést előterjesztő bíróság által egyrészt az alapeljárásban szóban forgó szolgáltatás jellemzőit, másrészt pedig az alapeljárásban szóban forgó nemzeti rendelkezések normatív tartalmát illetően elvégzendő vizsgálatra figyelemmel – úgy vélem, hogy az e nemzeti rendelkezésekből eredő tilalom a 2001/83 irányelv 85c. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartozik.

55. Egyébiránt a jelen indítvány 49–54. pontjában kifejtett megfontolásokat megerősíti a gyógyszerek online értékesítése határokon átnyúló vonatkozásának figyelembevétele.

b) A 2000/31 irányelvről

56. Még ha az alapeljárás nem is rendelkezik határokon átnyúló vonatkozással, ez a vonatkozás a gyógyszerek elektronikus kereskedelmének nem elhanyagolható vetületét jelenti. A rendelvénynélkül kiadható gyógyszerek értékesítésére jogosult személyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közötti eltérésekre figyelemmel a távértékesítés – még inkább, mint a hagyományos értékesítési helyen (gyógyszertárban) történő értékesítés – lehetővé teheti a bizonyos gyógyszerekhez való egyszerűsített hozzáférést. Ezenkívül a tárgyaláson is kiemelték annak szükségességét, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekben említett rendelkezéseket a gyógyszerek online értékesítésének határokon átnyúló vonatkozását

²³ 2009. május 19-i ítélet (C-171/07 és C-172/07, EU:C:2009:316).

²⁴ Lásd a jelen indítvány 48. pontját.

figyelembevételre kell értelmezni. Nem kizárt ugyanis, hogy az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó személy székhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamok megkísérlik korlátozni az e személy szolgáltatásához való hozzáférést.

57. E tekintetben a 2000/31 irányelv részben szabályozza a termékek információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokon keresztül történő online értékesítésének határokon átnyúló vonatkozását. Az orvosi rendelvény nélkül kiadható gyógyszerek értékesítése nincs teljesen kizárva, amint azt a 2001/83 irányelv 85c. cikke (1) bekezdésének d) pontjában és (6) bekezdésében szereplő, az előbbi irányelvre való hivatkozások is mutatják, amelyek szerint e rendelkezések az előbbi irányelv sérelme nélkül alkalmazandók.²⁵

58. A 2000/31 irányelvnek, pontosabban a 3. cikke (1) és (2) bekezdésének alapjául szolgáló logika szerint az ezen irányelv 2. cikkének h) pontjában meghatározott „szabályozott terület” körébe tartozó követelményeket illetően az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltató főszabály szerint a származási tagállam nemzeti szabályozásának hatálya alá tartozik. A származási tagállamtól eltérő tagállam „a szabályozott területtel összefüggő okokból” csak olyan intézkedések elfogadásával korlátozhatja az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások nyújtásának szabadságát, amelyek megfelelnek az említett irányelv 3. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontjában foglalt feltételeknek. A szabályozott terület körébe tartozó követelményeket tehát a származási tagállam vagy – az említett irányelv 3. cikkének (4) bekezdésében meghatározott korlátok között – más tagállam állapíthatja meg.

59. E tekintetben egyrészt, amint az a 2000/31 irányelv 2. cikke h) pontjának i. alpontjából kitűnik, a szabályozott terület azokat a követelményeket foglalja magában, amelyeket a szolgáltatónak az információs társadalommal összefüggő szolgáltatási tevékenység megkezdését és folytatását illetően teljesítenie kell, így például a szolgáltató magatartásával vagy felelősségével kapcsolatos követelményeket.²⁶

60. Másrészt a 2000/31 irányelv 2. cikke h) pontja ii. alpontjának megfelelően az árura mint olyanra alkalmazandó követelményeket, valamint az interneten eladott árukra a valamely tagállam területén történő kiszállítására vonatkozó feltételeket érintő nemzeti rendelkezések nem tartoznak a szabályozott terület körébe. Ezen irányelv (21) preambulumbekkezdése pontosítja, hogy a szabályozott terület „nem érinti a tagállamoknak az árukkal kapcsolatos olyan jogi követelményeit, mint például a biztonsági szabványok, a címkézési kötelezettségek vagy a termékfelelősség, sem a tagállamoknak az áruk átadásával, illetve szállításával kapcsolatos követelményeit, ideértve a gyógyszerek forgalmazására vonatkozókat”. Ilyen követelményeket tehát a rendeltetési hely szerinti tagállam előírhat a 2001/83 irányelv 85c. cikkének (2) bekezdése alapján, anélkül hogy szükséges lenne megvizsgálni az ezen irányelv és a 2000/31 irányelv 3. cikke közötti kapcsolat kérdését. Márpedig úgy tűnik, hogy a Doctipharma számára az alapeljárásban szóban forgó nemzeti rendelkezések értelmezése alapján előírt tilalom nem ilyen követelményekből ered.

61. Ezzel szemben, mivel e nemzeti rendelkezések értelmezése a Doctipharma szempontjából azt jelenti, hogy megtiltják az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltató számára valamely meghatározott tevékenység gyakorlását, a gyógyszerészek szempontjából pedig azt, hogy megtiltanak bizonyos, a gyógyszerek online értékesítésével kapcsolatos magatartásokat, az említett nemzeti rendelkezések az információs társadalommal összefüggő szolgáltatási

²⁵ Lásd még ebben az értelemben: 2020. október 1-jei A (Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése) ítélet (C-649/18, EU:C:2020:764, 32. pont).

²⁶ Lásd a 2000/31 irányelv 2. cikkének h) és i) pontját.

tevékenység megkezdésére és az ilyen tevékenység folytatására vonatkoznak. Az alapügyben szóban forgó nemzeti rendelkezések tehát a szabályozott terület körébe tartozó követelményeket támasztanak.

62. E tekintetben az A (Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése) ítélet²⁷ megerősíteni látszik, hogy a 2000/31 irányelv szerinti szabályozott terület körébe tartozó bizonyos követelmények a 2001/83 irányelv 85c. cikkének (2) bekezdése értelmében vett feltételnek is minősülhetnek. Ezen ítélet 68. pontja szerint ugyanis a szóban forgó, arra vonatkozó tilalom, hogy a gyógyszertárak az online értékesítési szolgáltatásaik tekintetében az ügyfeleiket sokoldalú és széles körű reklámkampány útján megkeressék, „a 2000/31 irányelv 3. cikke (4) bekezdésének a) pontjában, valamint végeredményben a 2001/83 irányelv 85c. cikkének (2) bekezdésében említett, a közegészség védelmére irányuló célkitűzést” követte.

63. A teljesség kedvéért, nem vagyok teljesen meggyőződve arról, hogy az A (Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése) ítélet²⁸ véglegesen eldönti, hogy a szabályozott terület körébe tartozó valamennyi feltételnek meg kell felelnie a 2000/31 irányelv 3. cikke (4) bekezdésének és a 2001/83 irányelv 85c. cikke (2) bekezdésének. Amint azt ugyanis különböző összefüggésekben már megállapítottam, ez az első rendelkezés nem foglalja magában az általános és elvont jellegű intézkedéseket, noha nem zárom ki, hogy az ilyen intézkedések e második rendelkezés hatálya alá tartozhatnak.²⁹ Különösen ezért nem nyilvánvaló, hogy ez az ítélet az e két rendelkezés közötti kapcsolatot illetően minden esetben alkalmazandó egyetemes elvet állapít meg.³⁰

64. Mindenesetre azonban a rendeltetési hely szerinti tagállamnak tiszteletben kell tartania a származási tagállamnak a gyógyszerek online értékesítésére jogosult személyekre vonatkozó szabályozását, anélkül hogy hivatkozhatna a 2001/83 irányelv 85c. cikkének (2) bekezdésére. Amint az a jelen indítvány 48. pontjából kitűnik, az ez utóbbi rendelkezés alapján előírt feltételek nem adnak választ arra a kérdésre, hogy „ki” értékesíthet gyógyszereket online. Ilyen helyzetben kizárólag a 2000/31 irányelv 3. cikkének (4) bekezdése alkalmazható. Amint azt a jelen indítvány 50. pontjában megjegyeztem, bizonyos párhuzam áll fenn e két irányelv között az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokkal kapcsolatos felfogásukat és az azokra vonatkozó feltételeket illetően.

65. A fentiekre tekintettel fenntartom a jelen indítvány 54. pontjában kifejtett álláspontomat. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a 2001/83 irányelv 85c. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés hatálya alá tartozik az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésben leírthoz hasonló szolgáltatást nyújtó szolgáltatóval szemben előírt tilalom, amely az orvosi rendelvény nélkül kiadható gyógyszerek lakossági távértékesítésére engedéllyel rendelkező vagy arra jogosult személyek számára e szolgáltatás igénybevételét tiltó nemzeti rendelkezések értelmezéséből ered. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az alapeljárásban szóban forgó nemzeti rendelkezésekkel kapcsolatban ezen elemek mindegyike fennállt-e.

²⁷ 2020. október 1-jei ítélet (C-649/18, EU:C:2020:764).

²⁸ 2020. október 1-jei ítélet (C-649/18, EU:C:2020:764).

²⁹ Lásd: az Airbnb Ireland ügyre vonatkozó indítványom (C-390/18, EU:C:2019:336, 123–125. pont); a LEA ügyre vonatkozó indítványom (C-10/22, EU:C:2023:437, 51. pont); a Google Ireland és társai ügyre vonatkozó indítványom (C-376/22, EU:C:2023:467, 73. pont).

³⁰ Egyrészt ugyanis az említett ítélet rendelkező része általános jelleggel hivatkozik a 2000/31 irányelvre, anélkül hogy említést tenne a 2001/83 irányelvről és annak 85c. cikke (2) bekezdéséről. Másrészt a 2020. október 1-jei A (Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése) ítéletet (C-649/18, EU:C:2020:764) követően a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) által 2021. szeptember 17-én hozott ítélet 27. pontjából következik, hogy úgy tűnik, a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) az előbbi ítéletet úgy értelmezte, hogy a 2001/83 irányelv 85c. cikkének (2) bekezdése kiterjed az online reklámozásra vonatkozó követelményekre, és elsőbbséget élvez a 2000/31 irányelv 3. cikkének (4) bekezdésével szemben, amennyiben ez utóbbi rendelkezés azokat a feltételeket határozza meg, amelyek mellett valamely tagállam eltérhet az ezen irányelv 3. cikkének (1) és (2) bekezdésében kimondott elvtől.

C. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik, negyedik, ötödik és hatodik kérdésről

1. Előzetes megjegyzések

66. Az együttesen vizsgálandó harmadik, negyedik, ötödik és hatodik kérdésével az előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a 2001/83 irányelv 85c. cikkének (2) bekezdésével ellentétes-e az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésben leírthoz hasonló szolgáltatás tilalma, amely az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésben leírtakhoz hasonló nemzeti rendelkezések értelmezéséből ered.

67. E kérdéseket az előterjesztő bíróság ugyanis arra az esetre teszi fel, ha a Doctipharma által nyújtott szolgáltatás a 2001/83 irányelv értelmében az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak minősülne (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés). Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre vonatkozó értelmezésemre figyelemmel az e szolgáltatás tilalmát eredményező nemzeti rendelkezéseket olyan nemzeti rendelkezéseknek kell tekinteni, amelyek a 2001/83 irányelv 85c. cikkének (2) bekezdése értelmében az információs társadalommal összefüggő szolgáltatáson keresztül lakossági távértékesítésre kínált gyógyszerek kiskereskedelmi értékesítésére vonatkozó feltételeket írnak elő.

68. A 2001/83 irányelv 85c. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, hogy – az orvosi rendvényre kiadható gyógyszerek online értékesítésétől eltérően – egy tagállam nem jogosult arra, hogy teljesen megtiltsa az orvosi rendvény nélkül kiadható gyógyszereknek az e tagállamban székhellyel rendelkező szolgáltató által nyújtott online értékesítési szolgáltatások útján történő kínálatát, amennyiben teljesülnek az e rendelkezésben meghatározott feltételek.³¹ E keretek között a rendeltetési hely szerinti tagállam ezen irányelv 85c. cikkének (2) bekezdése alapján jogosult arra, hogy „az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokon keresztül lakossági távértékesítésre kínált gyógyszerek [e tagállam területén] történő kiskereskedelmi értékesítésére vonatkozó feltételeket” írjon elő. Az ilyen feltételeket a közegészségügy védelmének kell igazolnia.

69. Amint azt a Bizottság megjegyzi, a kérdést előterjesztő bíróság olyan nemzeti rendelkezésekre hivatkozik, amelyek értelmezése egy bizonyos tevékenység megtiltásához vezet, anélkül hogy kifejtené az ezen értelmezésből eredő tilalom és a 2001/83 irányelv 85c. cikkének (2) bekezdésében említett, a közegészségügy védelmére irányuló cél közötti kapcsolatot. Bár az előzetes döntéshozatal iránti kérelem arra a kérdésre vonatkozik, hogy e tilalmat igazolja-e a közegészségügy védelmére irányuló cél, a jelen indítványnak arra kell szorítkoznia, hogy általános iránymutatással szolgáljon, amely lehetővé teszi a kérdést előterjesztő bíróság számára, hogy választ adjon erre a kérdésre.

2. A közegészségügy védelmére irányuló céllal kapcsolatos iránymutatások

70. A 2001/83 irányelv 85c. cikkének (2) bekezdése annak rögzítésére szorítkozik, hogy az e rendelkezés alapján előírt feltételeket a közegészségügy védelmének kell igazolnia.

³¹ Lásd ebben az értelemben: Saugmandsgaard Oe főtanácsnok A (Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése) ügyre vonatkozó indítványa (C-649/18, EU:C:2020:134, 25. pont).

71. E tekintetben a 2011/62 irányelv (24) preambulumbekzdése tisztzza e rendelkezés normatív tartalmát, jelezve, hogy az e rendelkezés alapján előírt feltételek „indokolatlan mértékben nem korlátozhatják a belső piac működését”. Az uniós jog hagyományos terminológiájára tekintettel, amelyet e pontosítás használ, úgy vélem, hogy az az uniós jogalkotó azon szándékát tükrözi, hogy a rendeltetési hely szerinti tagállam hatáskörének gyakorlására egy, annak meghatározására irányuló klasszikus vizsgálat vonatkozzon, hogy a tagállam által előírt feltételek alkalmasak-e a közegészségügy védelmére irányuló cél megvalósításának biztosítására, és hogy e feltételek nem haladják-e meg az e cél eléréséhez szükséges mértéket.

72. Egyébiránt, amint azt a jelen indítvány 62–64. pontjában bemutattam, a 2001/83 irányelv 85c. cikkének (2) bekezdése alapján előírt feltételek határokon átnyúló vonatkozás esetén is alkalmazhatók az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokat nyújtó azon szolgáltatókra is, amelyek más tagállamban rendelkeznek székhellyel, mint amelytől az e rendelkezés alapján előírt valamely feltétel származik. A rendeltetési hely szerinti tagállam hatáskörének gyakorlására tehát olyan feltételeknek kell vonatkozniuk, amelyek az EUM-Szerződés cikkei által biztosított alapvető szabadságok bármilyen korlátozása érdekében tiszteletben tartandó feltételekből merítenek.

73. Azt javaslom tehát, hogy a Bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik, negyedik, ötödik és hatodik kérdésre azt a választ adja, hogy a 2001/83 irányelv 85c. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésben leírthoz hasonló szolgáltatás tilalma, amely az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésben leírtakhoz hasonló rendelkezések értelmezéséből ered, kivéve ha bizonyítást nyer, hogy e tilalom egyszerre alkalmas a közegészségügy védelmére, és szükséges ahhoz; ennek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

74. Annak érdekében, hogy további iránymutatással szolgáljak a kérdést előterjesztő bíróság számára, néhány további megjegyzést fogalmazok meg az e bíróság által elvégzendő vizsgálatl kapcsolatban.

75. Elsősorban, mindenekelőtt azon bizalmi viszony jelentőségére tekintettel, amelynek az egészségügyi szakember, így például a gyógyszerész és ügyfelei között fenn kell állnia, valamely szabályozott szakma méltóságának védelme olyan – a közegészségügy védelmének körébe tartozó – közérdeken alapuló nyomós oknak minősül, amely igazolhatja a szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozását.³² Ugyanez igaz a gyógyszer-kiskereskedelem megbízhatóságát és minőségét illetően.³³ Ezenkívül, tekintettel arra, hogy a 2011/62 irányelv lényegében a hamisított gyógyszerek ellátási láncba való bekerülésének megakadályozására irányul, megjegyzem, hogy annak szükségessége, hogy biztosított legyen a lakosság biztonságos és színvonalas gyógyszerellátása, az emberek egészsége és élete védelmére irányuló célkitűzést jelent.³⁴ Végül, véleményem szerint a nem vényköteles gyógyszerek észszerűtlen és túlzott mértékű használatának megelőzése, amely megfelel a közegészség megóvására irányuló alapvető célnak, szintén a közegészségügy védelmére irányuló célkitűzés körébe tartozik.³⁵

³² Lásd: 2020. október 1-jei A (Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése) ítélet (C-649/18, EU:C:2020:764, 66. pont).

³³ Lásd ebben az értelemben: 2009. május 19-i Apothekerkammer des Saarlandes és társai ítélet (C-171/07 és C-172/07, EU:C:2009:316, 39. pont).

³⁴ Lásd: 2019. szeptember 18-i VIPA ítélet (C-222/18, EU:C:2019:751, 68. pont).

³⁵ Lásd analógia útján: 2022. december 22-i EUROAPTIEKA ítélet (C-530/20, EU:C:2022:1014, 39., 43. és 44. pont). Lásd még ebben az értelemben: 2010. december 2-i Ker-Optika ítélet (C-108/09, EU:C:2010:725, 58. és 59. pont).

76. Másodsorban, valamely nemzeti intézkedésnek a hivatkozott cél elérésére való alkalmasságát illetően emlékeztetni kell arra, hogy amikor bizonytalanság áll fenn a közegészséget érintő kockázatok fennállását vagy azok jelentőségét illetően, akkor fontos, hogy a tagállam annak bevétele nélkül meghozhassa a védőintézkedéseket, hogy e kockázatok ténylegessége teljes mértékben bizonyításra kerülne. Ezenkívül a tagállamok meghozhatják azokat az intézkedéseket, amelyek – amennyire csak lehetséges – csökkentik a közegészségre gyakorolt kockázatot.³⁶

77. Harmadsorban, az arányosság elvének a közegészség területén való tiszteletben tartására vonatkozó értékelés szempontjából figyelembe kell venni azt a tényt, hogy az emberek egészsége és élete az első helyen áll az EUM-Szerződés által oltalmazott javak és érdekek között, és a tagállamok feladata eldönteni, hogy milyen szinten óhajtják biztosítani a közegészség védelmét, és azt milyen módon kívánják megvalósítani.³⁷

78. A teljesség kedvéért hangsúlyozni kell, hogy a Bizottság írásbeli észrevételeiben megjegyzi, hogy az alapeljárásban szóban forgó nemzeti rendelkezések értelmezéséből eredő tilalmat a 2006/123/EK irányelv³⁸ 15. cikkének (1)–(3) bekezdésére tekintettel is meg kell vizsgálni.

79. E tekintetben a Bizottság emlékeztet arra, hogy ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerint, „[h]a ezen irányelv rendelkezései más közösségi jogi aktus olyan rendelkezésével ütköznek, amelyek egy adott szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságnak vagy egy szolgáltatási tevékenység gyakorlásának meghatározott kérdéseit szabályozzák adott területeken vagy szakmákban, akkor az adott területek és szakmák vonatkozásában a más közösségi jogi aktus rendelkezései érvényesek és alkalmazandók”. A jelen ügyben, mivel úgy tűnik, hogy nem áll fenn összeegyeztethetlenség a 2006/123 irányelv és a 2001/83 irányelv vonatkozó rendelkezései között, nincs ok arra, hogy csak ez utóbbi rendelkezéseket alkalmazzuk.

80. A 2006/123 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a tagállamok biztosítják többek között, hogy az e cikk (2) bekezdésének d) pontjában említett követelmények, vagyis az érintett szolgáltatási tevékenység nyújtására való, a tevékenység sajátos természete miatt bizonyos szolgáltatókat megillető jogosultságra vonatkozó követelmények, összeegyeztethetőek legyenek az említett cikk (3) bekezdésében meghatározott, a hátrányos megkülönböztetés tilalmára, a szükségességre és az arányosságra vonatkozó feltételekkel.

81. E feltételek lényegében megfelelnek az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik, negyedik, ötödik és hatodik kérdésre vonatkozó elemzésem keretében vizsgált feltételeknek. Ezenkívül semmi nem utal arra, hogy a nemzeti rendelkezések értelmezéséből eredő tilalom önmagában hátrányosan megkülönböztető jellegű lenne. Az a körülmény, hogy ha szó szerint követjük az A (Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése) ítéletet,³⁹ e tilalomra – a 2000/31 irányelv 3. cikkének (4) bekezdésében szereplő, eltérést engedő rendelkezés sérelme nélkül – a más tagállamokban székhellyel rendelkező szolgáltatókkal szemben nem lehetne hivatkozni, az uniós jog szempontjából nem változtat az említett, nemzeti szinten megállapított tilalom hátrányos megkülönböztetéstől mentes jellegén.

³⁶ Lásd ebben az értelemben: 2019. szeptember 18-i VIPA ítélet (C-222/18, EU:C:2019:751, 72. pont).

³⁷ Lásd: 2013. december 5-i Venturini és társai ítélet (C-159/12–C-161/12, EU:C:2013:791, 59. pont).

³⁸ A belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2006. L 376., 36. o.; helyesbítés: HL 2014. L 287., 33. o.).

³⁹ 2020. október 1-jei ítélet (C-649/18, EU:C:2020:764).

82. Mindemellett a kérdést előterjesztő bíróság nem tesz fel kérdést a 2006/123 irányelvre vonatkozóan, és csak a Bizottság foglalt állást ezen irányelvnek az alapeljárásban való esetleges alkalmazásáról. Egyébiránt, amint arra rámutattam, a kérdést előterjesztő bíróság nem szolgál részletes információkkal a Doctipharma által nyújtott szolgáltatás jellemzőiről és az e szolgáltatásra vonatkozó tilalom által követett célokról. E körülmények között azt javaslom a Bíróságnak, hogy hívja fel a kérdést előterjesztő bíróság figyelmét erre az irányelvre, anélkül azonban, hogy azt értelmezné.

VI. Véggövetkeztetés

83. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

- 1) Az 1998. július 20-i 98/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás megállapításáról szóló, 1998. június 22-i 98/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkének 2. pontját

a következőképpen kell értelmezni:

„információs társadalom bármely szolgáltatásának” minősül a szolgáltató által egy weboldalon nyújtott olyan szolgáltatás, amely abban áll, hogy a gyógyszerészeket és az ügyfeleket összekapcsolja az orvosi rendelvény nélkül kiadható gyógyszereknek az erre az oldalra átalánydíj alapján regisztráló gyógyszertárak oldalairól történő értékesítése céljából, anélkül hogy e szolgáltató, a gyógyszerész és az ügyfél az adásvételi szerződés megkötése során más módon, mint elektronikus berendezés útján kapcsolatba lépne egymással. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy ténybeli szempontból az alapeljárásban szóban forgó szolgáltatással kapcsolatban ezen elemek mindegyike fennállt-e.

- 2) A 2011. június 8-i 2011/62/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 85c. cikkének (2) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

e rendelkezés hatálya alá tartozik az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésben leírthoz hasonló szolgáltatást nyújtó szolgáltatóval szemben előírt tilalom, amely az orvosi rendelvény nélkül kiadható gyógyszerek lakossági távértékesítésére engedéllyel rendelkező vagy arra jogosult személyek számára e szolgáltatás igénybevételét tiltó nemzeti rendelkezések értelmezéséből ered. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az alapeljárásban szóban forgó nemzeti rendelkezésekkel kapcsolatban ezen elemek mindegyike fennállt-e.

- 3) A 2001/83 irányelv 85c. cikkének (2) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétes az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésben leírthoz hasonló szolgáltatás tilalma, amely az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésben leírtakhoz hasonló rendelkezések értelmezéséből ered, kivéve ha bizonyítást nyer, hogy e tilalom egyszerre alkalmas a közegészségügy védelmére, és szükséges ahhoz; ennek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.